

rih se vojvoda zmirom veli „Heinrich.“ Da je to ime dostojanstva, potrjuje Severini, Timon Sasinek. *)

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

Iz turčijanskega sv. Martina 18. avgusta. ☉. — Naša „Slovenska Matica“ je 7. avgusta dopoldne imela svoj 5. občni zbor, pred ta dan pa je imel odbor svojo 17., in 7. avgusta od 4. do 6. ure popoldne svojo 18. sejo. Naj iz teh sej njeni sestrici Matici slovenski v Ljubljani naznanimo najznamenitejše stvari, ki so se tu obravnavale. — V 17. odborovi seji je bil dr. Hurban naprošen, da oziraje se na tadašnjo zgodovino sestavi Lud. Šturov življenjepis, ker na razglas razpisanega darila za to delo odboru ni došel nikakoršen spis. — Bil je izvoljen odsek, kateremu bode naloga, zbirati in v družbinem „Sborniku“ razglaševati slovaških narodnih pesmi, prigovorov, iger, navad itd. — Prebrana in odobrena je bila prošnja do ogerskega deželne zbor, naj bi iz deželne zaklada kaj podpore dovolil Matici, kakor iz tega zaklada podpira tudi enake ogerske zavode in družbe, z novci dobro založene. — Naznanjeno je bilo, za koliko se je pomnožilo Matičino premoženje, da jej je prirastlo 5 novih udov in da je po oporoki došlo 600 gold. Matici.

Petega občnega zbor, ki je bil, kakor po navadi, v Matičini dvorani, se je vdeležilo okoli 300 rodoljubov iz vseh slovaških pokrajin in mnogo gostov družih slovaških plemen, izmed katerih po imenu omenjam hrvaških župnikov J. Tombora in M. Martinkovića iz Sirmije in rusina prof. Tomaneka iz Pešta. Prišel je zbor prvi podpredsednik Pavliny Tóth z ogovorom, primernim sedanjim okoliščinam, ki imajo svoj upljiv tudi na Matico. Iz letnih sporočil, kateri sta brala tajnika Hraček in Kramár, smo izvedeli, da je v preteklem letu Matici prirastlo 21 novih udov, da se je njen imetek pomnožil za 317 gold., tako da ima Matica sedaj blizo 60.000 gold. premoženja. Na to je blagajnik prošt Červen poročal o računu in oziraje se na to, da se je dozdej silo mnogo novcev izdalo za izdane knjige, navetoval, da se stroški kar največ mogoče omeje za prihodnje leto. Po volitvi novih odbornikov namesto onih, ki so po pravilih izstopili iz odbora, je občni zbor odboru dovolil 600 gold., da podpira akademične umetnike in vseučiliščne učence; sklenjeno je bilo, da se nadaljuje „narodni koledar“ in podučni „letopis“ v dveh zvezkih.

Presunljivo ginljiv ogovor, s katerim je dr. Hurban razdravil hrvaška gosta, sta ta dva srčno odzdravila v imenu hrvaškega naroda in z naznanilom, da pristopita k Matici. Na to zažene ves zbor „živili Hrvati“ tako navdušeno, da se je vsa dvorana tresla. — Vsled navdušenih govorov dr. Hurbana in J. Sloce je bilo sklenjeno, nabirati darove, da se ustanovi „narodni muzej“, ki ima 10 pravilih združen biti z Matico. Pri tej prici je bilo obljubljenih mnogo darov. — Potem, ko se je časniku „Pešt. Vedom.“ dovolilo 200 gold. za to, ker v svojih istih razglašuje zapisnike odborovih sej in Matičina mzanila, bil je sprejet predlog, da se nasvetovani spramen Matičinih pravil odloži do tistega časa, da se sklene društvena postava, katero namerava ogerski deželni zbor. Po storjenem sklepu, da se ima 6. občni zbor Matični sniti 5. avgusta 1868. leta, predsednik občni zbor sklene z govorom, v katerem se zahvaljuje

*) Ako pa m Bato = oče, pa ponujam: bat, malleus, clava, tudes in septum, tudi prikladno ime za junaka. Bat je Slovanom tako priljubljen, da se hrvatska prislovica veli:

Nega bata zvrhu zlata,
On železna tere vrata.

Pis.

zbranim udom za vdeleštvo in mestu sv. Martina za skazano gostoljubnost. Doneča slava prvosednika je bila poslednja beseda občnega zbor. — Predno sklenem svoj dopis, naj še povem, da je pred občnim zborom zvečer bila igrana šaloigra „Po anglicky“, katero so kaj dobro predstavljali diletanti, da je bil po občnem zboru občni obed z mnogimi navdušenimi napitnicami. Sklep te narodne jako pomenljive slovesnosti pa je bila slovesna „beseda.“ — Živila tudi Matica slovenska v Ljubljani, vrla naša sestra po duhu in imenu!

Iz Zagreba 20. avg. — Naš „Pozor“, nezavisni politični časnik, je ustavljen za 3 mesece. Po „dveh opominih“, ki so še monumentum Bachove vlade, je „Pozor“ vsak dan gledal pred seboj — „memento mori“! Sedaj sta mu Rauch in Zlatarović zatrobila „Stoj“! Nekteri mislijo, da je to znamenje, da pridejo kmalu nove volitve za deželni zbor, in v to ime, mislita ona gospoda, je treba, da gré nasprotnik dvalizma — izpoti. Al ker narodni stranki ne morete biti brez svojega časnika, osnoval se bode namesti „Pozora“ drug, ali doma ali zunej doma, ne znam Vam še povedati. Čujem pa, da tudi dvalistična (magjarska) stranka, akoravno ima v službi „Narodne Novine“ dela na to, da dobi svoj nezavisen list, da more — še zdatnejše delati propagando za magjarstvo. Vse zastonj!

Iz Senja 25. avg. †. — Čudne reči se godé tudi pri nas. Našemu škofu je od hrvaško-slavonske dvorne kancelarije došlo povelje, da ima preiskavati tiste duhovne pastirje, ktere je kralj. komisar Cseh pri njej ovadil zaradi politiških agitacij. Marljivo in na tanko se je preiskovalo, in kaj se je našlo? — da so ovajeni gospodje popolnoma nedolžni. Naš škof baron Ozegović je vse spise, ki so v zvezi s to preiskavo, odposlal dvorni kancelariji ter jej odgovoril, da so prestave dotičnih toženih duhovnih pastirjev v druge duhovnije, kar je zahtevala dvorna kancelarija, zoper cerkvene postave, po katerih se mora ravnati tudi v tem primerljeji; kajti predno se obsodi kakov duhovnik, treba je, da prestopok, ktere ga kdo dolži, preiskuje komisija duhovne in svetovne gosposke; ta preiskava je podloga čisto cerkveni pravdi, in še le tedaj, če je dokazana njegova krivda, sme se mu določiti primerna kazen. V tem primerljeji pa — pravi škof dalje — je na dan prišlo, da je ta ovada le golo sumničenje (denuncijacija), ktera nikakor ne more biti podloga pravični najmanj pa cerkveni obsodbi. Nasproti pa škof dvorni kancelariji naznanja, da se v mnogih primorskih krajih psuje duhovščina in sramoti tako, da psovanja ni varna niti v cerkvi niti v drugih javnih krajih, da vendar pri gosposki ne najde obrambe, ktere zahteva in da bode imelo žalostne nasledke, ako se kmalu v okom ne pride tej brezpostavnosti. Duhovščina in vsi, katerim je resnica mar, so preuzvišenemu škofu jako hvaležni, da je o pravem času govoril možato besedo in se potegnil za nedolžne duhovnike.

Iz Celja 18. avg. † — Ravnopravnost pri nas zeló konec jemlje. Slovenščina, ki je v poprejšnji cesarski glavni ljudski šoli vendar še pohleven kotiček imela, poslovala se bode menda popolnoma, ker se je cesarska glavna šola prekrstila v nemško mestno šolo. Mesto bode to šolo zdrževalo, zato si je občina mestna pridržala tudi to, da bode imenovanje učiteljev itd. od nje odvisno. Tu se prav očitno kaže, kamo pridejo ljudske šole, ako so same občine gospodarice! Taki „mestni očetje“ pa so vendar preslepi, ki še 1867. leta ne spoznajo tega, da je na slovenski zemlji treba mladini učiti se ravno tako slovenskega kakor nemškega jezika.

Iz Celovca 25. avgusta. — Te dni je bil vitez Waser, novi prvosednik tukajšnje c. kr. deželne sod-

nije, v Celovcu. Predstavili so se mu uradniki sodniški in pri tej priliki je g. Waser razodel jim prav pravične misli, rekoč blizo tako-le: Gospôda! tako ne more dalje več biti; Koroška šteje tretjino stanovalcev, ki so Slovenci; kazenske obravnave s Slovenci se ne smejo vršiti po tolmačih. Moja skrb bode, da se sestavi sodstvo tako, da je 5 uradnikov vmes, ki so popolnoma zmožni slovenskega jezika. — To je pravo in pošteno.

Iz Gorice 25. avg. — Tudi pri nas se razletujejo laške petarde; 17. dne t. m. se jih je razneslo 5, pa brez posebne škode. S tem menda goriški Garibaldovci Avstrijo opominjajo, da slovenska Gorica je — laška Gorizia! — Govori se, da vredništvo „Wochenblatta“ prevzame prihodnji mesec g. H. Penn.

Iz Trnovega na Notranjskem 20. avg. (Strašna nesreča. — Prošnja.) Na sv. Roka dan se ob dveh popoldne žalostno oglasijo zvonovi. Vse je prestrašeno vpraševalo: kaj je? — kje je ogenj? — Vmes se kmalu čuje vpitje: „Velika Bukovica gori!“ Cela fara je videla kmalu lepo vas v ognji, in komaj je preteklo pol ure, 24 hiš z družimi poslopji bilo je požarišče. Zarad silnega piša in velike suše, zarad obilnega spravljene sena in slame je ogenj švigal neznano visoko, spenjal se po drevji, in vse opalil; poprej lepi vrtili so zdaj pustota. Valil se je ogenj tudi po tleh. Pokončal je enim, ki so na polji bili, vse orodje, obleko, živež, samo ljubo življenje so odnesli. Kteri so bili pa domá, so iz strahu zbežali iz hiš, pa ogenj jih je omamil in metal po tleh, njih mnogo opeknel. Dva otroka in ženo, kteri se niso več upali iz goreče hiše, sta žandarja France Zapletal in Jože Klaužek komaj s smrtne nevarnosti rešila, kterima se tukaj očitno zahvalujemo, nadjaje se, da jima bo visoka vlada vredno za to pogumno delo poplačala. En mož pa je ostal v ognji; drugi dan so le nekaj koščic njegovega telesa pobrali. Zarad silne vročine in pomanjkanja vode niso se upali ljudje v vas; zato je vse tako pokončano, da srce človeka boli, ko groblje kamenja ogleduje, kjer so popred stala lepa poslopja. Enim je tudi trdo prihranjeni denar zgorel, zato se reveži ne vejo kam obrniti. Zavarovani so za male zneske res vsi bili, al 9 izmed njih zadnje leto ni plačalo doneskov zavoljo revščine. Kam se hočejo reveži zdaj obrniti? Vam, usmiljena srca, kličejo z zaupanjem, pomagajte nam bratje! Hvaležni Vam bomo na veke za vsak dar, in prosili bomo, da Večni stotéro povrne, kar nam darujete. Prosimo, slavne „Novice“! priporočite nas slovenskim bratom, sprejemajte njih darove, ter jih pošiljajte gospodu farmanu v Trnovem. *)

Izpod Šmarne gore 26. avg. * — Mi na deželi zvemo mestne homatije pozneje kakor vi mestjani, pa jih tudi z mirnejšim srcem pretehtujemo. Vendar smo z veliko nevoljo brali nemšk popis ljubljanske dogodbe v 175. listu „Tagespoštne“, v katerem se nekako natolcujejo národní deželni poslanci, národna duhovščina in kar se sicer prišteva inteligenciji narodne stranke, da ne odvrtajo ekscesov narodne mladine. V tacih popisih se preočitno vidi, kam — kakor naš pregovor pravi — „pes taco molí.“ Takim pisačem najpred rečemo to, da nikakor ne odobrujemo samosilstva, naj izvira od domače ali kakoršne koli strani; al ravno tako smo nasprotniki temu, ako se tujstvo predrzno véde pri nas in s takim ponašanjem povod daje, da se napake godé, kajti to je naša misel: naj tuji človek,

bodi-si Nmec, Italijan ali Francoz na slovenski zemlji spoštuje narodnost slovensko in se jej uklanja, ne pa, da bi hotel gospodovati. „Si fueris Romae, romano vivito more“ — se glasi starodavni pregovor, ki ima veljavo še dan danes. Kadar Slovenec pride na Nemško ali Laško itd., ravna se po nemških ali laških običajih in skuša si prilastiti nemškega ali laškega jezika; pri nas pa bi moral narobe svet biti, ako bi šlo po glavi nekterih nemškutarjev, to je tacih ljudi, ki se ločijo od poštenih Nemcev v tem, da bi le njih moral veljati, vsak domač pa njim hlapec ali suženj biti! Pošteni Nemci so nam prijatli in mi njim; votli nemškutar pa nastavlja le rogove, da bi tù in tam koga dregnil. Da jim ni obveljalo to, da bi gospodovali v deželnem zboru, v mestnem zboru, v kupčijski zbornici, to jih grize in to je jedro vsega njihovega početja, ktereга celó skriti ne morejo in ga v različnih varijacijah razkladajo podunajskih, graških in tržaških časnikih kakor jud svoje cunjasto blago. Kranjska dežela je in je bila slovenska, če tudi so jo 1815. leta pritaknili „nemškemu bundu“ brez vprašanja naroda slovenskega, ali hoče ali noče; slovensko je tudi glavno mesto „bela Ljubljana“, v kteri se le kopica nemškutarjev (saj več jih ni!) šopiri, kakor da bi bila zato tukaj, da draži z besedo in črni s peresom po časnikih našo deželo. „Novice“ so v dokaz tega unidan citirale novo „Presse“; berite zdaj staro „Presse“, kakošno blato meče na naše bleško jezero! Dokler bode tacih ljudi med nami, ne bode mirú, kajti noben pošten domačin ne more trpeti tacih psovek. Najljubši bi sicer to bilo tej kopici, da bi brez glasa trpeli vse, kar nam ti ljudje žalega rekó in storé; najljubše bi jim bilo, da ne bi se v deželnem, ne v državnem zboru, ne v časnikih nobeden naših prvakov oglašil za narodove pravice, in ker se glasé, kakor je njih dolžnost, proglašajo jih protivniki naši za „zapeljivce“ mladine! „Narodnjaki molčite, tiho bodite!“ — to je §. 1. njihove konstitucije; tako oni tolmačijo ustavo! Ako se tedaj zgodijo napake, ktere vsak domorodec obžaluje, nobeden ne odobruje, ker le pot postave povrne razžaljenemu škodo, stavimo mi vendar vprašanje: ali niso moralni začetniki tacih nezgod bolj krivi, kakor storivci sami? — Še manj pa moremo razumeti, zakaj je disciplinarna obravnava segla čez celo društvo „Sokola“, ako se je ta ali uni njegovih družabnikov v čem pregrešil? Nobenih razprtij bi ne bilo, ako ne bi bilo dveh enacih društev na enem kraju. Društvo Sokolovo — tako se nam po deželi pripoveduje — je neki prvo in edino prosilo dovoljenja in vladi pravila predložilo; al odlašalo se je rešenje njihove prošnje tako dolgo, da so tudi „turnerji“ za-se društvo zahtevali. Čemu to? Saj bi bil „Sokol“ vsacega, naj je Slovenec ali Nmec, rad v gimnastično društvo vzel in nobenih razporov bi ne bilo. — Kako pa je to mogoče, da tudi najhuja časnikarska strast more po vsej deželi spoštovanega župana ljubljanskega razžaljivo vpletati v omenjeni eksces, tej zastavici more biti le uganjka to, kar smo gori omenili o oni kopici, ki po časnikih — z lažmi tržuje in ktere ni sram, če se tudi desetkrat na dan pregreši zoper 8. zapoved Božjo.

Iz Ljubljane. (Dozdani vspeh spomenice slovenskih državnih poslancev.) Te dni so časniki pripovedovali, da je spomenica slovenskih državnih poslancev, podana državnemu kancelarju baronu Beustu, potem ministroma notranjih zadev ter pravosodja in nauka, te dni dobila svoje rešenje, ter je vsled tega minister notranjih zadev grof Taafe razposlal deželnim poglavarjem štajerskemu, koroškemu, kranjskemu in primorskemu okrožnico (cirkular), v kteri se bere med drugim to-le: „Gosp. cesarskim namestnikom se priporoča, naj skrbé, da politiške gosposke nič tacega ne storé,

*) Nesreča je res strašna, revščina zato silna, in ubogi pogorelci so tem bolj podpore vredni, ker s tem, da so se zavarovali, kažejo, da niso nečimurni gospodarji. Naj tedaj dobrotljivi ljudje pritekó siromakom na pomoč, ktero bodo tudi „Novice“ rade prejemale za-nje. Vred.

zavolj česar bi moglo slovensko ljudstvo po pravici tožiti. Posebno naj gledajo na to, da se bodo slovenske vloge ne samo brez vsega obotavljanja sprejemale, ampak tudi v prvi inštanciji v slovenskem jeziku reševale; da se bo v vseh zadevah uradnega občenja (ustmene in pismene dotike z ljudmi) rabil slovenski jezik, ako dotičniki ali udeleženci to zahtevajo.“ Časniki pišejo, da so prišli ali da pridejo ukazi o tej reči tudi od ministra pravosodja in nauka. — Iz tega je razvidno, da je ministere vsaj volja, nekaj za nas Slovence storiti. Ali bo pa to našim pravičnim zahtevam tudi zadostovalo, ne bomo danes sodili, ampak počakajmo, da izvemo, kakošni so ukazi ministra pravosodja in nauka. Le toliko rečemo že danes, da se nam pot, po kateri hoče ministerstvo notranjih zadev zadovoljiti potrebam slovenskega ljudstva, nikakor ne zdi prava. Zakaj trdno smo prepričani, da vse okrožnice in vsi ukazi zastran slovenščine v pisarnicah ostanejo do tistihmal le zgolj na papirju, dokler se uradnikom za trdno ne ukaže, da se morajo pisanja slovenskega jezika naučiti, in dokler se jim v ta namen ne postavi rok ali termin. Tudi ne umemo, zakaj ministerstvo v tej reči ni hotlo poslušati sveta slovenskih državnih poslancev; ne umemo, zakaj se ministerstvo tega edino vspešnega sredstva tako ogiblje. Kaka težava je neki to, reči uradnikom: do tega in tega časa morate se slovenske pisave vsaj toliko navaditi, da bote to, kar govorite vi ljudem, ali ljudje vam, znali zapisati? Ne bo jih konec ne, uradnikov, ako bi se jim to tudi prav trdo zapretilo! Kaj bo pomagalo ljudem, če smejo od uradnije zahtevati slovenske zapisnike in slovenske dopise, ako pa uradniki pisati ne znajo! Ali ne bodo taki uradniki — in poznamo jih, ki čeravno so domači, še slovenskega prav brati ne znajo — na vso moč upirali se, stranke, ki bi hotele slovenščino zahtevati, odgovarjali, strašili, in morebiti še kaj hujšega delati? Saj imamo že skušnje, kaj se to pravi, od nasprotnih uradnikov kaj zahtevati. Iz tacih razmer izvira le kreg in prepir, in zelo se bojimo, da se ta ne bo vselej strankam in slovenščini na korist končaval. Dobro pomnimo pomen južno-slovenskega pregovora: „Komur je moliti, njega ni srditi.“ Pa tudi tega ne umemo, zakaj se ravno nam Slovencem naša pravica na ta, tako nenavadni pogoj veže, da jo moramo vselej še le posebej zahtevati, in da se mora vsak posameznik še le z uradnikom za njo trgati! Zakaj se Nemcu, Talijanu, Magjarju, Hrvatju, Poljaku pravica brez posebnega zahtevanja godi? Ali je Slovenec manj vreden, ko uni? Ali Slovenci ne izpolnjujejo državnih dolžnosti; ne plačuje davkov kot uni; ne daje vojakov kot uni? Zakaj se tedaj samo njemu pri pravicah razloček dela? Nadjamo se, da bodo naši državni poslanci gg. ministrom to razjasnili, in upamo, da ne brez uspeha. — Pa kakor pomankljivo je tudi to, kar se nam je za zdaj dovolilo, primimo se tega čvrsto, in glejmo, da nam kar najboljši sad obrodí. Naše načelo bodi: poslužiti se vsake pravice, kolikor najbolj moremo. Delajte tedaj, domorodci slovenski; zahtevajte slovenske zapisnike in odpise. Posebno se nadjamo od naših domoljubnih županov, da se bodo dovoljenih novih pravic skoz in skozi posluževali. Kar je vlada ravnopravnosti premalo storila, moramo sami pristoriti. „Pomagaj si sam, in Bog ti pomore!“ — starodavni je pregovor.

— „Matica“ je gospodu c. kr. deželnemu glavarju poklonila knjige, ki jih je ravnokar izdala. Na to je prejela ta-le prijazni slovenski dopis: „Slavni odbor! Z veseljem sem sprejel knjige, ktere je sl. odbor 19. dne tega meseca mi izročil. Naj sprejme slavni odbor za ta dokaz prijaznega obzira izraz posebne moje zahvale

in naj bode tudi prepričan, da prizadevanje Matice, izdajanjem izvrstnih knjig potrebam občim koristi, se bo tudi od moje strani vsikdar ko zaslužno na znanje vzelo!

V Ljubljani 24. avgusta 1867. Conrad s/r.

— (Mestni odbor) je med drugim v poslednji seji gosp. dr. Orla izvolil v odsek, ki je pri deželnem odboru ustanovljen za posvèt o realkinem poslopji. — Po večkratnih prošnjah se spolni spodnjim Poljancem želja, da dobijo pod Počivalnikovo hišo zložno pot za živino in vozove k Ljubljani. Na podlagi predvarjenih 750 gld. se bo delo za to napravo po dražbi oddalo.

— V današnjem „Oglasniku“ razpisuje deželni odbor štipendijo za učenca v živinozdravniški dunajski šoli. S tem pa, da je kdo s to štipendijo dovršil živinozdravništvo, ni ob enem tudi sklenjena taka plačana služba pozneje.

— (Zahvala.) Na prošnjo v 34. listu „Novic“ je častiti okrajni predstojnik v pokoji gosp. pl. Leitner daroval kmetijski družbi veliko hruševih in jabelčnih pešek. Lepo se zahvaljuje za ta dar

oskrbnništvo društv. vrta.

— V poslednjem listu naznanjena knjižica za župane je že gotova in se v Egerjevi tiskarnici dobiva po 70 krajc. Zdaj pa le po nji župani, odborniki in svetovalci! V nji dobite vse, česar potrebujete v svojih opravilih; za vsa pisanja imate obrazce (formulare), vrh tega tudi poduk, kako v redu imeti svojo spisnico (registraturo), pravilni red občinskega odbora, pravilni nauk občinskim uradnikom in služabnikom itd. In vse to le za 70 krajc.

— Ker je za obrambo kolere v Ljubljani zopet ukazano, da se v záhode (sekrete) vliva voda zelene vitrijola, nam je že od nekterih strani došlo vprašanje: ali vitrijol ne škoduje gnoju, da je morebiti potem manj vreden? Na to vprašanje moremo po naključbi s časnikom „Chem. Ackersmann“ odgovoriti, da zeleni vitrijol nič ne škoduje, marveč je še koristen gnoju po skušnjah v Lipsiku, Draždanah, Koloniji, Frankfurtu, Rotterdamu, Strassburgu itd.

— Prijatlom petja in glasbe sploh moremo naznati, da 5. dan septembra bode v redutni dvorani péla Karlota Patti, ki jo časniki za „pevsko čudo“ razglašajo, s katero se nekinobena druga pevka primerjati ne more; ž njo vred pa se bojo producirali še drugi muzikalni mojstri, kateri slovijo po svetu. Amerikanec Ullman vodi Karloto Patti po svetu, da v koncertih poje; da pa so predmeti teh koncertov mnogovrstni, pridružuje ji izvrstne druge umetnike petja, glasovira, godbe itd. Po takem postajajo ti koncerti res neka posebna prikazen, katerim jih ni para. Potovavši po Ameriki, Angležkem, Francozkem, Nemškem prišel je gosp. Ullman tudi v Avstrijo, in, kakor smo rekli, pride 5. dne prihodnjega meseca v Ljubljano, od kodar se čez Maribor, kjer tudi napravi koncert, vrne v Gradec itd. Adelina, sestra Karloti, si je, kakor francozk časnik pripoveduje, pripéla premoženje od 15 milijonov frankov, Karlota mora še bolj obogatéti, ako je res, da dohodki Ullmanovih koncertov, v katerih Karlota poje, so po Francozkem znašali vsak mesec okoli 40.000 frankov. Karlota, ktere glas v navadnem srednjem izrazu ni ne lep, ne poln, ne močen, je pa v visocih glasih nedosegljiva; časniki jo primerjajo s škrjančekom, kadar se ob zori dvigne v višine in žvrgolí presladke pesmice. Tedaj tega amerikeanskega škrjančeka bomo tudi mi kmalu priliko imeli slišati, sicer za dragi denar (vstopnina 1 gold., sedež 3 gold.), vendar, ker se kaj takega le enkrat sliši, šel bode gotovo poslušat, kdor strpi bankovček.

— Gosp. Kazda je 25. dne t. m. začel načrtovanje belaško-ljubljanske železnice v Belaku, kamor je tudi gosp. dr. Toman šel.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

V petek je cesar Napoleon s cesarico zapustil Salzburg. Odhod cesarjev in cesaric je bil ravno tako prijazen kakor je bil prihod. Vladni časniki naznanjajo, da ta shod pomeni mir svetu, ker ne avstrijskega ne francoskega cesarja ni volja vojske pričeti. Bog daj! Napoleonovo cesarstvo si je brž pri pričetku prisvojilo prislovico: „cesarstvo je mir“; vendar koliko krvavih vojsk je že podkurilo! Blagor Avstriji, ako se ni Francozu v tesnejšo zavezo spustila, to se bo še le pozneje bolj na tanko izvedelo. Naj povemo, kaj je pod naslovom „Skušnjave“ (Heimsuchungen) te dni pisal zraven „Zukunft“ edini Slovanom pravični dunajski časnik „Reform“, ko sta našega cesarja turški in francoski cesar obiskala, tako-le: „Ta dva pohoda (obiska) utegneta Avstriji nevarni skušnjavi biti, ako se po njih zgodi to, cesar nekteri kratkovidni politiki želijo in prerokujejo. Imamo namreč v Avstriji naši politike take, ki iz strahu in obupnosti tako po zvezah hrepenijo, da bi tudi Turku bratovsko roko podali, Francozu pa celó v naročje ali naravnost v grlo zleteli. Politično življenje naklada težke dolžnosti in hude verige! Še niso potihnili žalostni glasovi o smrti Maksovi, in že je prišel Napoleon III. v gostje na avstrijsko zemljo. Temu se morebiti ni bilo mogoče ogniti; al zvezo Avstrije z Napoleonom Bog obvaruj! Ko to rečemo, ne mislimo na to, koliko je politika Napoleonova Avstrijo že poškodovala, — ne mislimo na to, da ona je najprva in največ kriva vseh nesreč, ki so Avstrijo poslednja leta zadele; še tako velikodušni smo, da verjamemo, da Napoleon spoznava krivico, ki jo je storil Avstriji, in da se kesá, da je to storil, in da bi rad kaj popravil. In vendar svarimo Avstrijo, naj se z Francozom ne zveže zoper Prusa (Prajsa). Prijateljstvo Napoleonovo obstaja v tem, da se Avstrije želi poslužiti zoper Prusijo. Sovraštvo njegovo proti Prusiji pa izvira iz francoskega strahu, da ne bi se Nemčija zedinila, ktera je zeló nevarna Francozu. Avstrija naj bi tedaj francoski politiki bila sredstvo zato, da ostane Nemčija razcepljena in po takem slaba, Francozu nenevarna. Ako bi Avstrija ne premagala te skušnjave, utegne biti, da vidi Prusijo ponižano, — al sovraštvo hudo nemškega naroda si na glavo nakoplje. Naši strahopezljivi, zvezelakomni politiki (beríte le časnike!) želijo si celó zveze s turškim sultanom zoper Rusijo in slovanstvo. Iz strahu pred Rusijo in iz sovraštva do Slovanov bi se ti politiki hudiču samemu zapisali! Potem pa se čudijo in togotijo, ako tudi avstrijske Slovane zgrabi obupnost in ako mislijo na zvezo, ki bi jim sicer bila pogubivna. Ako se Avstrija ne ubrani skušnjave, v zvezo stopiti s polimescem zoper križ; ako bi se v jutrovih deželah v zvezi s Turkom v boj podala zoper Rusa, tedaj bi Rusija vse kristjane na Turškem in večino avstrijskih Slovanov na svoji strani imela. Naj tedaj Avstrija resno prevdari vse to, da odbije od sebe vse skušnjave, katerih nasledki ji utegnejo osodepolni biti.“ — V Salzburgu je cesar Napoleon poklical dunajskega državnega poslanca in notarja dr. Schindlerja pred se, zato neki, ker mu je ta „veliki Nemeč“ po obrazu zeló podoben. Pogovarjala sta se marsikaj v avstrijskih zadevah; če je res, kar je menda Schindler sam v svojo hvalo raznesel po časnikih, in tu je tudi stalo,

da je cesar Napoleon rekel, da „so Slovani zeló nevarni protivniki Avstrije.“ Te besede so nemškutarski časniki brž z debelimi črkami ponatisnili. Al sama nova „Presse“ je preklicala že drugi dan to laž in rekla, da je Napoleon le tako-le govoril: „Slovanško vprašanje je za Avstrijo važno vprašanje; ako se to vprašanje nerodno razpravlja, utegne jej biti nevarno.“ To so vse drugačne besede, pa tudi nič novega niso. — Obravnave dunajske in ogerske deputacije še niso nič opravile; „glihate glihate“, pa še nič niste „izglihale.“ Pri obedih, katerih so še dokaj imeli, so si poslanci prav dobrovoljni; al druga je pri razpravah denarnih. Magjarska deputacija se ne gane od tega, da Ogerska plača za skupne stroške, ki jih ima cesarstvo na leto in dan svoj delež le po méri zadnja leta vplačanih davkov, — dunajska deputacija pa zahteva, da vsaka stran plača svoj delež ne po vplačanih, ampak po razpisanih davkih. Magjari so zvite glavice: nobena dežela ni v plačevanju davkov toliko zaostala kakor ogerska; zdaj bi pa radi to, da niso davka odrajtovali, sebi za podlago imeli, koliko naj bi v prihodnje donašali v skupno avstrijsko državno denarnico. Lepa bi bila ta, da bi na naše dežele navalili še več davka. Druga zadrega za srečni izid teh obravnav pa je ta, da ogerska deputacija nima po sklepu ogerskega zbora pravice, se že zdaj spustiti v to: koliko avstrijskega državnega dolga vzame vsaka stran na se in vendar je pri silnem državnem dolgu to velike važnosti, da se brez obotavljanja odloči: „to plačamo mi, to plačate vi.“ Iz vsega tega se vidi, da se bojo „glihali in glihali“, pa nazadnje ne bo iz te „glihenge“ nič. — 4. dne prihodnjega meseca začne odbor, za ustavne zadeve izvoljen, svoje obravnave na Dunaji. — Schmerlingov „Unterrichtsath“ je po „Fremdenbl.“ razpuščen. — Železnico med Karlovcem in Reko začno kmalu delati. Ogersko ministerstvo je za najtežavnejšo, 4 milj dolgo pot od Reke v sredo dežele, dovolilo 4 milijone gold. Da bi le to ogersko ministerstvo ne prišlo na Dunaj po denarja? — Iz Črnogore se sliši, da so ondi nasnovali zaroto, po kateri naj bi se zapodil sedanji knez črnogorski in se Črnogora zedinila s Srbijo. Prav na tanko se pa ničesa ne vé. — Z veliko slavo začeta skupščina mladine v Belemgradu je v dveh dneh žalosten konec vzela. Prenapeta stranka je podrla in razdrila vse; s tem že je osupnila večino, da si je izvolila tistega Gruića, ki je bil med porotniki takrat, ko so zarotnike zoper življenje knezovo oprostili krivde!

Listnica vredništva. Gosp. iz Ljub: Organizacija, ki se zdaj pripravlja in pred ustanovljenjem pride v pretres dež. zboru ali saj odboru, zadeva edino le kraje, kamor naj pridejo te oblastnije. Po takem „sve jedno“.

Žitna cena

v Ljubljani 24. avgusta 1867.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. —. — banaške 5 fl. 97. — turšice 3 fl. 40 — soršice 3 fl. 84. — rži 3 fl. —. — ječmena 2 fl. 50. — prosa 2 fl. 80. — ajde 3 fl. 15. — ovsá 1 fl. 70.

Kursi na Dunaji 27. avgusta.

5% metaliki 57 fl. 70 kr. Ažijo srebra 122 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 66 fl. 70 kr. Cekini 5 fl. 95 kr.